

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 8 marca 2023 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2023 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 22, w art. 173¹ w § 2 wyrazy „lub małżonka” zastępuje się wyrazami „, rodzeństwo lub małżonka”;
- 2) w art. 1:
 - a) w pkt 27, w art. 182^{1a} w § 2 po wyrazach „,„Za życiem”” dodaje się wyrazy „lub dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu”;
 - b) w pkt 31 w lit. b, w § 1¹ po wyrazach „,„Za życiem”” dodaje się wyrazy „lub dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu”;
 - c) w pkt 35:
 - w lit. b, w § 4³ po wyrazach „,„Za życiem”” dodaje się wyrazy „lub dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu”;
 - w lit. c, w § 4⁴ i § 4⁵ po wyrazach „,„Za życiem”” dodaje się wyrazy „lub dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu”;
- 3) w art. 1 w pkt 27, w art. 182^{1a} dodaje się § 8 w brzmieniu:

„§ 8. W przypadku pracownika – rodzica samotnie wychowującego dziecko urlop, o którym mowa w § 1 i 2, przysługuje temu pracownikowi w pełnym wymiarze. Przepisów § 3–7 nie stosuje się.”;

- 4) w art. 1 w pkt 28, w art. 182^{1c} wyrazy „6 rok życia” zastępuje się wyrazami „7 rok życia”;
- 5) w art. 1 w pkt 35 lit. e otrzymuje brzmienie:
„e) § 6 otrzymuje brzmienie:
„§ 6. Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego jest udzielany na wniosek w postaci papierowej lub elektronicznej składany przez pracownika w terminie 7 dni od dnia przyjęcia dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza albo przyjęcia dziecka na wychowanie i wystąpienia do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka. Urlop rozpoczyna się w terminie określonym we wniosku pracownika, jednak nie później niż 21 dni od dnia odpowiednio przyjęcia dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza albo przyjęcia dziecka na wychowanie i wystąpienia do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka. Do wniosku dołącza się dokumenty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 186^{8a}. Pracodawca jest obowiązany uwzględnić wniosek pracownika.”;
- 6) w art. 1 dodaje się pkt 36a w brzmieniu:
„36a) art. 184 otrzymuje brzmienie:
„Art. 184. Za okres urlopu opiekuńczego, urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego oraz urlopu ojcowskiego przysługuje zasiłek macierzyński na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.”;
- 7) w art. 1 w pkt 42, w art. 188¹ w § 1 wyrazy „8 roku życia” zastępuje się wyrazami „12 roku życia”;

- 8) w art. 1 w pkt 42, w art. 188¹:
- a) w § 1 w zdaniu pierwszym po wyrazie „życia,” dodaje się wyrazy „a także pracownik udzielający wsparcia lub sprawujący opiekę nad innym członkiem najbliższej rodziny lub inną osobą pozostającą we wspólnym gospodarstwie domowym, posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, również wówczas, gdy ich niepełnosprawność powstała po ukończeniu 18. roku życia,”
 - b) w § 3 w pkt 1 po wyrazie „dziecka” dodaje się wyrazy „lub osoby, o której mowa w § 1”;
- 9) w art. 2 w pkt 3, w art. 68b w ust. 1 skreśla się wyraz „bezpłatny”;
- 10) w art. 4:
- a) w pkt 3, w art. 86a skreśla się ust. 3,
 - b) w pkt 4, w art. 121a w ust. 1 po wyrazie „jako” dodaje się wyrazy „okres urlopu opiekuńczego,”;
- 11) w art. 4 w pkt 4, w art. 121a:
- a) w ust. 2 i 6 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
 - b) w ust. 3 i 4 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
 - c) skreśla się ust. 7–9;
- 12) w art. 5:
- a) w pkt 3, w art. 89h skreśla się ust. 3,
 - b) w pkt 4, w art. 125a w ust. 1 po wyrazie „jako” dodaje się wyrazy „okres urlopu opiekuńczego,”;
- 13) w art. 5 w pkt 4, w art. 125a:
- a) w ust. 2 i 6 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
 - b) w ust. 3 i 4 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
 - c) skreśla się ust. 7–9;

- 14) w art. 8:
a) w pkt 4, w art. 71i skreśla się ust. 3,
b) w pkt 5, w art. 105a w ust. 1 po wyrazie „jako” dodaje się wyrazy „okres urlopu opiekuńczego.”;
- 15) w art. 8 w pkt 5, w art. 105a:
a) w ust. 2 i 6 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
b) w ust. 3 i 4 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
c) skreśla się ust. 7–9;
- 16) w art. 11:
a) skreśla się pkt 2,
b) w pkt 4 w lit. a w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „ust. 2 i 3” zastępuje się wyrazami „ust. 1–3” oraz dodaje się ust. 1 w brzmieniu:
„1. Miesięczny zasiłek macierzyński za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu opiekuńczego, okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu ojcowskiego wynosi 100% podstawy wymiaru zasiłku.”;
- 17) w art. 11 w pkt 4:
a) w lit. a:
– w ust. 2 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
– w ust. 3 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
b) w lit. c, w ust. 3f i 3g wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
c) lit. d otrzymuje brzmienie:
„d) uchyla się ust. 4.”;
- 18) w art. 11 w pkt 4 kropkę na końcu zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
„5) w art. 61b po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Do wniosku w sprawie przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego dla ubezpieczonego – rodzica dziecka posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 oraz z 2022 r. poz. 2140), dołącza się oświadczenie tego ubezpieczonego o posiadaniu przez dziecko takiego zaświadczenia.”;

19) w art. 13 w pkt 3, w art. 21 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w razie wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi, o którym mowa w art. 39 Kodeksu pracy, pracownicy w okresie ciąży oraz w okresie urlopu macierzyńskiego, a także od dnia złożenia przez pracownika wniosku o udzielenie urlopu macierzyńskiego albo jego części, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego albo jego części, urlopu ojcowskiego albo jego części, urlopu rodzicielskiego albo jego części – do dnia zakończenia tego urlopu, a także pracownikowi w okresie korzystania z ochrony stosunku pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854). W tych przypadkach stosuje się odpowiednio przepisy art. 45 Kodeksu pracy.”;

20) w art. 14 w pkt 2, w ust. 6 wyrazy „w formie odniesienia do” zastępuje się wyrazami „poprzez wskazanie”;

21) w art. 14:

- a) w pkt 3, w art. 60a w ust. 1 po wyrazie „jako” dodaje się wyrazy „okres urlopu opiekuńczego,”,
- b) w pkt 8, w art. 151a skreśla się ust. 3;

22) w art. 14 w pkt 3, w art. 60a:

- a) w ust. 2 i 6 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
- b) w ust. 3 i 4 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
- c) skreśla się ust. 7–9;

- 23) w art. 17:
a) w pkt 4, w art. 218a skreśla się ust. 3,
b) w pkt 5, w art. 231 w ust. 1 po wyrazie „jako” dodaje się wyrazy „okres urlopu opiekuńczego.”;
- 24) w art. 17 w pkt 5, w art. 231:
a) w ust. 2 i 7 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
b) w ust. 3 i 5 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
c) skreśla się ust. 8–10;
- 25) w art. 18:
a) w pkt 4, w art. 158c skreśla się ust. 3,
b) w pkt 5, w art. 193 w ust. 1 po wyrazie „jako” dodaje się wyrazy „okres urlopu opiekuńczego.”;
- 26) w art. 18 w pkt 5, w art. 193:
a) w ust. 2 i 6 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
b) w ust. 3 i 4 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
c) skreśla się ust. 7–9;
- 27) w art. 19 w pkt 4, ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Szef Kancelarii Sejmu jest przełożonym Komendanta Straży Marszałkowskiej oraz – w sprawach ze stosunku służbowego – przełożonym jego zastępców.”;
- 28) w art. 19 w pkt 14, w art. 24a w ust. 3 po wyrazie „posiadania” dodaje się wyrazy „co najmniej”;
- 29) w art. 19 w pkt 14, w art. 24b skreśla się ust. 1;

- 30) w art. 19 w pkt 18, w ust. 1a skreśla się wyrazy „w rozumieniu art. 188¹ Kodeksu pracy”;
- 31) w art. 19 w pkt 34 w lit. b, w ust. 2a zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:
„Funkcjonariusz Straży Marszałkowskiej w roku kalendarzowym, w którym został przyjęty do służby, uzyskuje prawo do urlopu wypoczynkowego z upływem każdego miesiąca służby, w wymiarze 1/12 wymiaru urlopu wypoczynkowego.”;
- 32) w art. 19 w pkt 37, w art. 61 w ust. 1 w pkt 2 wyraz „pogrzebu” zastępuje się wyrazami „zgonu i pogrzebu”;
- 33) w art. 19:
a) w pkt 38, w art. 62a skreśla się ust. 3,
b) w pkt 47, w art. 86 w ust. 1 po wyrazie „jako” dodaje się wyrazy „okres urlopu opiekuńczego.”;
- 34) w art. 19 w pkt 47, w art. 86:
a) w ust. 2 i 6 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
b) w ust. 3 i 4 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
c) skreśla się ust. 7–9;
- 35) w art. 19 w pkt 51 w lit. a wyraz „pracownik” zastępuje się wyrazami „funkcjonariusz Straży Marszałkowskiej”;
- 36) w art. 21 w pkt 7, w art. 454:
a) skreśla się ust. 2,
b) w ust. 3 po wyrazie „jako” dodaje się wyrazy „okres urlopu opiekuńczego.”;
- 37) w art. 21 w pkt 7, w art. 454:

- a) w ust. 4 i 8 wyrazy „70%” zastępuje się wyrazami „100%”,
- b) w ust. 5 i 6 wyrazy „81,5%” zastępuje się wyrazami „100%”,
- c) skreśla się ust. 7;

38) w art. 27 oraz w art. 32 w ust. 1 skreśla się wyrazy „– rodzic dziecka”;

39) w art. 30 w ust. 1 oraz w art. 31 w ust. 1 skreśla się wyrazy „– rodzica dziecka”;

40) dodaje art. 32a w brzmieniu:

„Art. 32a. 1. Do pracownika, który w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy jest uprawniony do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, o którym mowa w art. 183 § 1¹ ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się art. 183 § 6 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego jest udzielany na pisemny wniosek pracownika składany w terminie 21 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Urlop jest udzielany w terminie określonym we wniosku pracownika, jednak nie dłuższym niż 35 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”;

41) dodaje się art. 32b w brzmieniu:

„Art. 32b. 1. Pracownik, który w okresie od dnia 2 sierpnia 2022 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy miał prawo do urlopu rodzicielskiego albo jego części lub korzystał z urlopu rodzicielskiego albo jego części udzielonego na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, ma prawo do skorzystania z urlopu rodzicielskiego, w wymiarze określonym w art. 182^{1a} i art. 183 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Do pracownika, o którym mowa w ust. 1, stosuje się art. 182^{1a} § 4 i 5 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Części urlopu rodzicielskiego, o której mowa w art. 182^{1a} § 4 i 5 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, udziela się na zasadach

określonych w przepisach ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”;

42) dodaje się art. 32c w brzmieniu:

„Art. 32c. 1. Pracownik – rodzic dziecka posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 oraz z 2022 r. poz. 2140), który w okresie od dnia 2 sierpnia 2022 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy miał prawo do urlopu rodzicielskiego albo jego części lub korzystał z urlopu rodzicielskiego albo jego części udzielonego na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, ma prawo do skorzystania z części urlopu rodzicielskiego w wymiarze różnicy między wymiarem urlopu rodzicielskiego określonym w art. 182^{1a} § 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, a wymiarem urlopu określonym w art. 182^{1a} § 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

2. Części urlopu rodzicielskiego, o której mowa w ust. 1, udziela się na zasadach określonych w przepisach ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do pracownika, który w okresie od dnia 2 sierpnia 2022 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy korzystał z urlopu rodzicielskiego albo jego części lub był uprawniony do urlopu rodzicielskiego, na podstawie art. 183 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.”;

43) w art. 36 w ust. 2 oraz w art. 37 w ust. 2 wyrazy „14 dni” zastępuje się wyrazami „21 dni”;

44) dodaje się art. 37a w brzmieniu:

„Art. 37a. Ubezpieczony, który w okresie od dnia 2 sierpnia 2022 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy miał prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego albo jego części lub wykorzystał zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego albo jego części udzielonego na podstawie przepisów

ustawy zmienianej w art. 11 w brzmieniu dotychczasowym, ma prawo do zasiłku macierzyńskiego za części urlopu rodzicielskiego na zasadach określonych w art. 32b i art. 32c w wysokości określonej w ustawie zmienianej w art. 11 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”;

- 45) w art. 42 wyrazy „od dnia ogłoszenia” zastępuje się wyrazami „od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 18 i 19, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.”.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

UZASADNIENIE

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2023 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, postanowił wprowadzić do jej tekstu 45 poprawek.

Poprawką nr 1 Senat przesądził, że za członka rodziny na potrzeby udzielania urlopu opiekuńczego ma być uważane także rodzeństwo pracownika.

Przyjmując poprawkę nr 2 Senat postanowił przyznać uprawnienia analogiczne do nadanych już rodzicom dziecka posiadającego zaświadczenie, o którym mowa ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, także rodzicom dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu.

Poprawka nr 3 przyznaje pracownikowi samotnie wychowującemu dziecko prawo do urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze.

Poprawka nr 4 wydłuża granicę, do której udziela się urlopu rodzicielskiego, do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7 rok życia.

Poprawka nr 5 doprecyzowuje zasady składania wniosku o udzielenie urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.

Poprawki nr 6, 9, 10, 12, 14, 16, 21, 23, 25, 33 i 36 wprowadzają zasadę, że za okres urlopu opiekuńczego przysługuje zasiłek macierzyński na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Senatorowie uznali, że z jednej strony urlop ten nie powinien być urlopem bezpłatnym, z drugiej strony kosztów związanych z tym urlopem nie należy przerzucać na pracodawców.

Poprawka nr 7 podnosi do 12 lat granicę wieku dziecka, do ukończenia którego pracownik wychowujący to dziecko może złożyć wniosek o elastyczną organizację pracy. Senatorowie uznali, że granica 8 lat została w ustawie określona na zbyt niskim poziomie.

Przyjmując poprawkę nr 8 Senat otworzył drogę do ubiegania się o elastyczną organizację pracy także pracownikowi udzielającemu wsparcia lub sprawującemu opiekę nad innym członkiem najbliższej rodziny lub inną osobą pozostającą we wspólnym gospodarstwie

domowym, posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, również wówczas, gdy ich niepełnosprawność powstała po ukończeniu 18. roku życia.

Poprawki nr 11, 13, 15, 17, 22, 24, 26, 34 i 37 wprowadzają zasadę, iż miesięczny zasiłek macierzyński za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego wynosi 100% podstawy wymiaru zasiłku. Senatorowie uznali, że urlop rodzicielski powinien być wysokopłatny, stanowiąc jedną z zachęt do macierzyństwa.

Poprawka nr 18 doprecyzowuje, że do wniosku w sprawie przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego dla ubezpieczonego – rodzica dziecka posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w ustawie „Za życiem”, dołącza się oświadczenie tego ubezpieczonego o posiadaniu przez dziecko takiego zaświadczenia

Poprawka nr 19 doprecyzowuje, w jakich sytuacjach pracownikowi tymczasowemu, z którym rozwiązano umowę o pracę z naruszeniem przepisów o wypowiedaniu umów o pracę, przysługują roszczenia inne niż odszkodowanie.

Poprawki nr 38 i 39 rozszerzają zakres przepisów przejściowych regulujących sytuację osób korzystających z urlopu rodzicielskiego lub ubiegających się o ten urlop w dniu wejścia noweli w życie, na wszystkich pracowników korzystających z tego urlopu lub się o niego ubiegających.

Poprawka nr 40 przesądza, że do pracownika, który w dniu wejścia w życie ustawy jest uprawniony do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, stosuje się art. 183 § 6 Kodeksu pracy w brzmieniu nadanym ustawą.

Poprawkami nr 41, 42 i 44 Senat rozszerzył zakres podmiotowy noweli w aspekcie urlopu rodzicielskiego pracowników, którzy ze względu na długotrwały proces legislacyjny, byliby pozbawieni prawa do wydłużonego urlopu rodzicielskiego.

Poprawką nr 43 Senatorowie wydłużyli, z 14 dni do 21 dni od dnia wejścia w życie ustawy, termin na złożenie wniosku o zasiłek macierzyński w celu wypłaty tego zasiłku w nowej wysokości.

Poprawka nr 45 przesądza, że przepisy nakładające na pracodawcę nowe obowiązki informacyjne oraz nakazujące pracodawcy organizować szkolenia pracowników w godzinach pracy i na koszt pracodawcy, wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. Senat uznał, że

przepisy te powinny wchodzić w życie później, tak aby umożliwić pracodawcom przygotowanie się do ich wdrożenia.

Pozostałe poprawki mają charakter doprecyzowujący lub zmierzają do zapewnienia ustawie spójności terminologicznej.